

علوم اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه کلاسی

هر ایک برنجی کوئی نشر اولور

مؤسساری

احمد شعیب ، ترفیق ، محمد هاریر

محرر هبات

روسیه: احمد شعیب ، - فرانسه و نه نازیه: احمد و لقی ، -
اصول عمومی و تکالیف: مالی و معقولات نازیه ، - اصول مسکوکات
قدیمه: ابن الحقی لعلی ، - زراعت استانبولاری اصل یا ییلور:
جاله ، - اسطراسن مقاوله نازیه ، - بودجه حقیق نازیه:
دارالتنویع معملار نازیه زعدی ، - فرانسه سلال کیری: احمد شعیب ،
بورسه معاملات

مدیر و صاحب امتیازی:

محمد هاریر

نسخه سی: ۱۰ غرور

استانبول

- امور اداره و تحریریه: طبعین مطبعه سی

۱۳۲۶

زراعت استاتسقلرينكى ياپيلار

آلانايده

۱۴ نجى نىسخەدن مابعد

المانيّا حكوتمىك تشكىلات سىياسىيەسى ايجانجه زراعت استاتسقلرينكى صورت
تنظيمى دول سائرەدە كىندىن فرقايدىر . بورادە زراعت استاتسقلرينكى
تنظيم ونشرى كىفتى حكوتمات متحده طرفدىن ايمپراطورلغە تودىغ ايدىلان
حقوق زمىرەسندىر . ايمپراطورلىق بووظيفەنى دوغرىودىن دوغرىو داخليه
نظارتە مەربوط بر (استاتسقى اداره مركزىيەسى) واسطەسىلە ايفا ايدىر .
زراعت استاتسقلرينكى اشمال ايدەجكى مادە لرلە جبايت ارقامك شرائط
مىثالە تحتەدە افاسى ايجون مراعاتى ايجاب ايدىن قواعدى (بوندىسرات)
تەيىن ايدىر . حكوتمات متحدهدىن ھىر برىنكى اراضىسە متعلق ارقام - ذكر
ايدىلان قواعدە متابعت اولمىق شرطىلە - او حكوتم طرفدىن طوبىلانير
وبرلىندەكى استاتسقى اداره مركزىيەسنىك وظيفەسى حكوتمات مذكوزەنىك
كوندىرەجكلرى جدوللرى جمع وتلفىقدىن ونشرايتىمكىدىن عبارت قالير .
المانيّا ايمپراطورلغى تشكىل ايدىن حكوتملردىن ھىر برىنكى تقيىيات
ملكىيەسى بشقە بشقە ايسەدە بو تقيىيات نە اولورسە اولسون زراعت
استاتسقلرينكى تنظيمى رؤساي مامورىن ملكىيە مودودىدەر .
ايمپراطورلغىك نىشر ايتدىكى استاتسقىدە مخرىر معلومات يروسيا ايجىن
نواحى اعتبارىلە اولدىنى حالەدە حكوتمات سائرە ايجىن يالكىز برنجى درجەدەكى
تقيىيات ملكىيە اوزرىنەدەر . حتى حكوتمات مذكوزەنىك كىچىكلەندە
بتون مملكت ايجون يالكىز بر قلم اولەرق معلومات وىرلەيدىكىدە وازدەر .
المانيادە بروجەزىر ايكى نوع استاتسقى ياپيلير :

۱ - تحریر زراعی

زراعتده مستعمل اراضیدن نه صورتله استفاده ایدیله کلکده اولدیغه دائر المانیاده یاپیلان ایلک تحریر ۱۸۷۸ سنه سنده در . بونک حین اجرا سنده هر حکومت طرفندن رعایت ایدیله جک اولان قواعد (بونده سرات) ک قرار یله اتخاذ ایدلش وبوقیل تحریر لک هریش سنه ده بر اجراسی قرارلشدیرلش ایدی . فقط ۱۸۸۸ ده حصوله کلان بیوک سیلابدن وسائر مصائب زراعیه دن طولانی تعقیب ایدیله مدی . و اوچنجی تحریر انجق ۱۸۹۳ سنه سنده یاپیله بیلدی .

بو تحریر بونده سرات ک ۷ تموز ۱۲۹۲ تاریخی قرارنامه سی موجبجه یاپلشد . قرارنامه ده المانیاده کی اراضینک صورت انتفاعی اکلا شلمق اوزره ۱۸۹۳ سنه سندن اعتباراً هراون سنه ده بر بالجه حکومتده تحریر یاپیله جفی محرردی . تحریر لک صورت اجراسی قرارلشدیرمق اوزره استاتستیک متخصصلرندن مرکب اولق اوزره براینده بر قونغره عقد ایدلش [۱] وبو قونغره ده هراون سنه ده بر یاپیله جق اولان تحریر ک تقسیمات ملکیه اعتباریله وزراعی قاداترو شکلنده ایفا واندن صکرده ده هراپارچه ایچون آیری آیری وفقط قاداترو شکلنده اولیه رق تحریر یاپلشی فیکری درمیان ایدلشد . بونده سرات بو فیکری تصویب ایش واولوجه یله تحریر لک اجراسه تشبث اولنلشد . بوکا توفیقاً یاپیلان صوک تحریر ۱۹۰۰ سنه سنده وقوعه کلشد . قرارنامه موجبجه بو تحریر ک ۱۹۰۳ سنه سنده اولسی ایجاب ایدیورایدیسه ده ۱۹۰۰ سنه سنده حکومت

[۱] المانیا حکومتی استاتستیک مأمورلرخی ویا متخصصلرخی بوصورته دفعاتله براده یه طولامش وهربرنده کرک علماً وکرکسه تطبیقاتجه بیوک استفاده لر میدانه کلشد . مملکتیزده یکیدن بکیه یاشلایان نضریات احصائیته ک قواعد علمییه توفیق ودائرة وظائفک تعینی کبی الزم اولان خصوصاتده مداوله افکار ایتکدن صرفنظر استاتستیکلرمزه مشترک برفورما تعینی ضمننده بو کی بشریات ایله مشغول اولنلرمزک براده یه کلوب سویلشمسی مع التأسف ممکن اولیور .

اکثر دولتلره تجارت معاهده سنی تجدید ایدمجهکی جهتله حین مذاکرته
اک تازه ارقام استعمال ایدیلایه بیلیمک ایچون حکومت بر جمیه اوله رق
میعادنن اوچ سنه اول یاپیشدر .

معلومات استاتستیکه نکل طوبلانسی - اراضی مزروعه دن نه صورتله
استفاده ایدلمکده اولدیغه دائر المانیاده اون سنه بر تحریر یاپیلیر، ناحیه
مدیرلری طوبلادقلری معلوماتی دوغرودن طوغروه منسوب اولدقلری
حکومتک استاتستیک اداره سنه کوندورلر بو اداره لر اولجه مرتب اولان
بر اصوله توفیقاً جدوللری تجرید ایدرک نتایجی المانیا حکومتی استاتستیک
اداره عمومیه سنه بیلدرلر . واوراده بتون ایمراطورلغه عائد زراعت
استاتستیکلری تنظیم ونشر اولور .

نواحیه نه کی معلوماتک طوبلانجهکی ماده سی بونده سرائک - یوقاریده
تاریخی ذکر ایدیلان - قرارنامه سنده واکا مربوط جدوللرده تعین
ایدنشده ایجابات موقعیه واحوال سائریه نظراً حکومتلردن هر بری
اصول معینه یی تعدیل ایدم بیلیمک صلاحیتی جائدر . مزروعات مختلفه نکل
اشغال ایتدیکی اراضینک وسعی حقنده کی معلومات (طوبوغرافی قداسترو) دن
چیقاریله رق استاتستیک جدوللرینک برنجی قسمی تشکیل ایدن ستونلره
درج اولنورسده قداسترودن چیقاریلان بو مقدارلر استاتستیک ایچون
اساس اتخاذاولمز صور سائر ایلله ایدیلان ارقامک قوترولی
ایچین قوللانیلیر . (قابل زراعت اراضی ، چایر و مرغی ، باغلر ، اورمانلر ،
مستققات و اراضی مزروعه ایله غیر قابل زراعت اراضی و طرق وانهار)
کی اراضینک انواعی حقنده قداسترونک ویردیکی معلومات ، قداسترونک
اخندن صکره لری تغیره اوغرامشه بونلرده تصحیح ایدیلیر .

بو ارقامی کیملرک طوبلایه جفته دائر بونده سرائک صریح برقراری
بو قدر . حکومتلر بو وظیفه یی ایسترا ناحیه مدیرنه کوردورلر ، ایستر
بر قومسیون تشکیل ایدرلر ، ایستلرله خصوصی مأمور قوللانیلر .

ارقامك طوبلا نسی وجدوله كچیرلسی ایچین ایکی اصول مستعملدر:

برنده دوغروندن دوغروییه اراضی متصرفنه مراجعت ایدیلهرك سوردیکی اراضینك وسعی صورولور. دیگرنده یرلی چفتجیلردن مرکب بر قومیسون تشکیل ایدیلهرك اراضینك وسعی تخمین ایتدیریلیر. اگر دوغروندن دوغروییه چفتجییه مراجعت ایدیلهرك اولورسه ارشدیریلان ایتاتستیق هانکی ناحیهیه عائدسه چفتجیدن یالکزر اوناچیه داخلنده کی اراضینك وسعی تحقیق ایدیلیر. او ناحیه حدودی داخلنده کی اراضی اصحابندن اوراده متمکن اولیانلر وارسه بالضرور وسائط سائر ایله اوکره نیلیر. ارانیلان معلومات ایکنجی اصول ایله یعنی قومیسون تشکیلی صورتیه الیه ایدلمك ایستیلیورسه جنس مزروعاتك صورت توزعنك اعمالات مختلفهده بشقه بشقه اولوب اولمادیغنه دقت ایدیلیر. بشقه بشقه دكله چفتجیلرك ایلری کلنلردن زرع ایتدکری اراضینك (نطی و موقت چایر و یاغچهك وسعیده داخل اولق اوزره) مقداری تحقیق ایدیلیر. بو وسائط ایله استحصال اولنان معلوماته ایتنا ایدیلهرك اراضینك وسعی محصولات مختلفهك مقداری نسبتده تقسیم اولنور. اگر ذکر اولنان صورت توزع منتظم دكله تحریر ایدلمك ایستیلان ناحیهك احتوا ایتدیکی اراضی خواص ممانله اعتباریه برقاچ منطقهیه تقسیم وبعده بو منطقهلردن هربری حقنده یوقاریده بیان ایتدیكمز برنجی صورته کوره تحریر ایدیلیر. یعنی مختلف محصولاتك اشغال ایتدیکی اراضی آره سنده کی نسبت تعیین ایدیلهرك، نظر دفته آلتان اراضینك مساحه عمومیه سی بو نسبت ذآره سنده حساب اولونور. مع مافییه ناحیه داخلنده کوچوك عائله لره ویا عملیه عائد اراضی اولوبده بونلر صور مختلفهده زرع ایدلش ایسه مزروعات مختلفهك حین تخمیننده بوجهت دخی نظر دفته آلتیر،

اون سنهك تحریرلرده نظر دفته آلتان ماده لر شونلردر: حیوانات

حضر و ات ؛ محصولات صناعیه ، چایر ، باغچه ، نطس . بونلردن هربری ده اقسام تالیه به آریلیر .

تارلارک وسعتی هکتاره کوستریلیر . برتارلایه عینی زمانده ویا بربری متعاقب ایکی درلو محصول اکیلیرسه محصول اصلی ایله تالی تفریق و اشارت اولتور و اراضی مزروعنه نک تعین مساحه سنده یالکز محصول اصلی حساب ایدیلیر ،

المانیاده ۱۹۰۰ سنه سنده اجرا اولنان تحریر زراعتیک نتایجی ۱۹۰۲ سنه سنده جریده رسمییه ایله اعلان ایدلیدی .

اراضینک نه صورتیه قولالانلقده اولدیقنه دائر ۱۹۰۰ ده تحریر یاییلیرکن اشجار شمره ایله اورمانلر حقتده ده برتحریر یاییلشدی . اشجار شمره دن یالکز الما ، ارمود ، کراز واریک اغاچلرینک عددی قید ایدلشدی . (۱۸۷۵) تحریرنده بونلرک محصولاتی مقداری ده تخمین اولمشدی)

اورمانلرک حین تحریرنده مقام حکمدارییه ، حکومتیه ، نواحیه ، مؤساته و شرکتله و اشخاصه عائد اولنلر تفریق اولنش و اشجار جنسی اعتباریه Laubholz و Nadelholz [بونلره رجینه لی و رجینه سز اشجار دیه یاییلیرز] قسملرینه ایرلش ایدی . مع مافیه اورمانلر اصول اعمالات اعتباریه ده اقسام تالیه به تفریق ایدلشدن . اورمانلره عائد بوتحریرک نتایج عمومییه سی ده ۱۹۰۳ ده نشر اولنه ییلیدی .

المانیاده ایمپراطور لغنده حیواناتک ایلیک تحریری ۱۸۷۳ ده ، ایکنجی سی ۱۸۸۳ ده ، اوچنجی سی ۱۸۹۲ ده ، دزدنجی سی ۱۸۹۷ ده و بشیجی سی ۱۹۰۰ کانون اولی ابتداسننه یاییلشدر . بوصوک تحریر اسکیلرندن ده اوسع برمقیاسده اولوب اسکیدن یالکز مواشی نظردقته التیرکن ۱۹۰۰ ده قتادلی حیواناته ده تشمیل ایدلیدی . حیوانات حقتده ۱۹۰۴ و ۱۹۰۷ ده یاییلان تحریرلرده حائر اهمیتدر . صوک تحریر آتی الذکر حیواناتی اختوا ایتمکده در : (۱) جنس فرس (۲) استر (۳) مرکب (۴) جنس

بقر (۵) جنس غنم (۶) جنسوار (۷) کچی (۸) طیور (۹) اری قووانلری . جنس فرس طقوز قسمه ، جنس بقر اون بر قسمه ، جنس غنم درت قسمه ، جنسوار بش ، کچی اوچ قسمه ، طیور درده ، اری قووانلری ده ایکی به آیرلشدیر بوتحریرده حیوانات مذکورہ نك قیمتی و ثقلتی حقندہ ده معلومات طوپلانمش و حاصل اولان بالده قید ایدلشدیر . حیوانات حقندہ کی بوتحریرلر غیر موظف مأمورلر طرفندن یاپیایر . بونلر ، استیلان معلوماتہ دائر سؤاللری حاوی جدوللری حیوان احصایہ توزیع ایدرلر و املا اولندقدن صکره تکرار طوپلارلر . اسکیدن بو معلومات چقلنکک صاحب و ناظرندن صورولوردی ، صوک تحریرده چقلنکک اداره مأمورندن ایستلمشدیر .

بر ملکتنک احوال زراعیہ سندہ تدقیقه سزا اولان خصوصاتندن بری ده اعمالات زراعیہ نك وسعت و مقداریدر . ۱۸۸۲ ده المانیا ایمپراطورانی اھالیسنک مسلك و صنعتی حقندہ عمومی بر تحریر یاپیلیرکن چقجیلرله اعمالات زراعیہ حقندہ ده مهم بر تحریر یاپلش و بو معاملہ ۱۸۹۵ و ۱۹۰۷ دهده تکرار ایدلشدیر . هر اوچندہ ده عائله رئیسلرینه (اعمالات زراعیہ قارتی) دنیلان پوصلهلر توزیع ایدلک صورتیہ معلومات طوپلانلیدی . جدوللرده شونلر صورولایور : (۱) عائله رئیسنک - کرک متصرف کرک مستأجر و یا یاریجی صفیلہ - تحت تصرفده بولنان اراضینک وسعتی (۲) محصولات مختلفہ زرع ایدیلان اراضینک مقدارلری (۳) اعمالاتندہ اشغال ایتدیکی اشخاصک عددی (۴) اعمالاتده قوللانندینی حیواناتک عددی (۵) قوللانندینی زراعت ماکنہ لرینک عددی .

۱۹۰۷ تحریرینک نتایجی انحق بوندن ایکی اوچ آی اول نشر اوتته بیلمشدیر .

۲ - سنه لك استاتستیکلر

بونده سراتک ۱۸۹۹ ده کی برقراری موجبجه المانیا ایمپراطورلغنده هر

سنه زرع اولنان اراضينك مقداری حقتده معلومات طوپلانير وبومعلومات
زراعت استاتستيقلىرینه اساس تشکيل ايدر .

حکومات متحده دن هر بری تخم آتیلان اراضينك مقدار مساحه سنی
هر سنه ناحیه بناحیه طوپلانديرر بووظیفه ناحیه اداره سنه مودوع اولوب
احوال محلیه یه واقف کسه لر دن متشکل بر قومیسون ده بومعاملیه به نظارت
ايدر . ارقامی طوپلانرکن دائماً کچن سنه کی مقدار لر کوزا وکنده بولنديريلير .
سنه ک تحریر حقتده کی معلومات ، اون سنه ده بریپیلان تحریرلرده کی
مرعی اصولک عیندر . استاتستيقه داخل اولان ماده لرده ینه بونده
سرات طرفدن قرارلشدیرلمشدر . بولنده : قیش و یاز بوغدانی ، قیش
قزنجیسی ، قیش و یازچاوداری ، یاز آرپه سی ، یولاف ، یرالماسی ، یونجه ،
قبا یونجه ، اسقا اولنان چایرلرله سائر چایرلر ، پیرا اوتی ، باغ ، قیش
قولزاسی در . مع مانیه حکومتلر بوماده لری ده ازیاده توسیعه صلاحیتداردرلر .
حکومات مذکوره طوپلایه جقلى بو معلوماتی ترتیب و تنظیم ایدرک
اغستوسک اون بشندن اولرلینده کی استاتستیق اداره عمومیه سنه کوندرمه که
مجبوردرلر . برلینده طوپلانیلان بوجدوللر اوسه نك ایلولنده (رایخس
آنچایکر) ایله نشر اولنور .

۱۸۹۹ دن اول محصولانک - کچله ایرمزدن اول - درجه سی حقتده
المانیانک هر بوجاغدن ۳۸۰۰ مخابر طرفدن معلومات وریلیردی . اوسه
بونده سراتنک برقراريله تعدیلات یاپلدينی کچی مخابرلرک عددی ده آرتدیرلدی .
مخبرلرک عددی ۱۹۰۸ ده ۸۰۰۰ مقدارینه واصل اولوب بونک ۵۷۰۰ ی
پروسیاده در . بو مخابرلر معاش و تخصیصات ویرلمز یالکز محصولانک
درجه سی حقتده هر آی نشر اولنان راپورلردن کندولرینه بجائاً بر نسخه
کوندریلیر .

مخابرلر نیساندن تشرین ثانیه قدر هر آی بر راپور کوندرلر بوراپورلر
ایک اون بشنده کی حالی مصور اولوب نتیجه لری آیک یکر می ایکسینه قدر

برلینده کی ادارهٔ مرکزیه به بیلدیریلور . راپورلرده ، بالاده تعداد اولنان محصولاتدن اون ایکیسی حقنده معلومات ویریلوب محصولاتک درجه سنه کوره بردن بشه قدر هر محصول ایچون آری آری نومرو تقدیر اولنور . بوراپورلر اوزرینه برلینده کی ادارهٔ مرکزیه رقمه معلومات نشر ایتدیکی کبی غرافیک اصولیه یاپیش خریطه لرده باصدیرر .

حصاد نتیجه سنده نه مقدار محصول الدیغنه دائر اولان استاتستیکلرده ینه بو مخابرلرک اشعاراتی اوزرینه تنظیم اولنور . مخابرلر هر سنه تشرین ثانیته اون بشندن اول بهر هکتاردن قاج کیلو غرام محصول الدیغی و کرک هوالرک مخالفتدن کرکه امراض نباتیه و حیوانیه دن طولانی نه درجه ضرر حصوله کلدیکی حساب ایدرک نتیجه سنی باراپور منسوب اولدقلری حکومتلره بیلدیرلر بو حکومتلردن هر بری بهر هکتاردن ائنان حاصلاتی اراضیٔ مرزوعه مقدار یله ضرب ایدرک مجموع استحصالاتی بولور و نتیجه سنی برلینده کی ادارهٔ مرکزیه به بیلدیرر [کوچک حکومتلردن اون دانه سی بو وظیفه یی برلین مرکزیه کوردیرر] مرکز، بتون ایمیرا- طورلغه عائد معلوماتی کانون ثانیته قدر تنظیم واعلان ایدر .

۳ - استهلاکات و تجارت زراعیه استاتستیکلری

المانیا ایمپراطورلغنده دوغروندن دوغروه استهلاکات زراعیه استاتستیکلری حقنده معلومات طویل ناماز . استاتستیک اداره سی مملکته ادخال اولنان بغدادی و چاودار ویولاف ویرالمانی مقدارینی حساب و بوندن اخراجات مقدارینی و برده تخم ایچون قوللانیلانی تنزیل ایدر . اوست طرفی استهلاکات داخلیه مقدارینی اولمق اوزره قبول ایدر . تخم ایچون صاقلانیلان مقدار صورت حقیقه ده تعیین ایدله میه جکی ایچون استهلاکات داخلیه مقدارینی اولمق اوزره کوستریلان رقمی تخمین اولمقدن قورتیلاماز . خصوصیه دمیرباش اوله رق که جک سنه به نه قدر دور ایدلیدیکی هیچ ده معلوم

اوله ماز . استهلاك اولان محصولات حیوانیه نامنه کوستریلان رقم ده بر ماهیت استاتستیکیه بی حائر دکلدر . بونک مقداری بیطرلر ولحوم مفتشلی طرفندن تخمین ایدیلیر . پروسیا حکومتده استحصال ایدیلان معلومات بر درجه ده یقیندن طولاندینی ایچین براز دهافضله اعتاده دکبیلیر .

تجارت خارجیة زراعیه به کلنجه : حکومتک رسمی غزته سنده ادخال و اخراج اولنان محصولات زراعیه مقداری هر اون بش کونده بر اعلان اولنور . تجارت داخلیة زراعیه حقهده استاتستیک موجود اولمیوب بو خصوصده پک زیاده مشکلات بولندیقندن یالکز شمندوفرلر وطرق نهریه واسطه سیله نقل ایدیلان ذخیره و محصولات زراعیة سائر مقداری نشر ایتکلک اکتفا ایدرلر .

محصولات زراعیه فیأتنه بیوک براهیت ویرلمکده در . برلین استاتستیک اداره مرکزیه سی هر هفته کرک المانیانک کرک ممالک اجنیه نك مهم ذخیره بازارلرنده کی فیأتی اعلان ایدر . المانیانک برلین و مانهایم بازارلری و ممالک اجنیه نك ویانه ، بوداپشته ، اوده ساء ، ریغا ، پارس ، آنورس ، امستردام ، لوندرد ، لیورپول ، شیکاگو نیورق و وینوس آیرس بازارلری اساس طوبیلیر . برده محصولات مذکور نك یالکز فیأتی حقهده معلومات النوب مقداریته باقلمز .
۲۱ مارت ۳۲۶ اورمان و معادن و زراعت استاتستیک مدیری

صالح

هامش — کچن نسخه ده فرانسه ده زراعت استاتستیکلرنک ۱۹۰۲ تاریخلی برقرارنامه به توفیقاً طولانقده اولدیقندن بحث ایدیلوردی . (ادهم نوری) امضاسیاه کوندریلان برتد کرده ده فرانسه نظاماتی ایسته سنده ببولده بر نظامنامه به تصادف ایتدیکنندن بحث ایدیلور . دسترس اولنه مامسی احمالکک (زراعت استاتستیک نظامنامه سی) نامیاه ارشدیرلسندن ایلری کلشدر . بحث ایتدیگمر قرارنامه :

Decret relatif à l'organisation des enquêtes agricoles

عنوانی اولوب ۲۷ اغستوس ۱۹۰۲ تاریخلی واللی طقوز ماده دن مرکبدر . کرک بو ، کرک بوندن اولکی ۱۸۵۲ قرارنامه سی نزد مرده موجود اولدیقندن صاحب مکتوب بالمر ارجعه مطالعه ایتک اوزره استعاره ایده بیلیر .